Příloha k Pokroku Západu čís. 26. roč. XXIII. týdního vydání ze dne 10. říj. 1894.

Řeč Hon. Edw. Rosewatera,

ve Fremont, Neb., dne 15. září 1894.

...ÁZKA TÉTO HODINY.

...epublikánství proti Bůdlerství."

...ok tetovaného Toma na úvěr státu.

...jors co nádhonči korporací.

...í ŽELEZNIČNÍ ŘIDITELÉ KONTROLOVATI SPRÁVU STÁTNÍ?

...inky železniční nadvlády.

...DĚLANÝ CERTIFIKÁT CENSU

...ASTENSTVÍ MAJORSE PŘI UNESENÍ TAYLORA.

...ylorova poukázka — Stát má být zachráněn.

...sobotu večer dne 15. září pan E. ...water měl politickou řeč ve Fre...ntu o předmětu: "Republikánství ...ti bůdlerství." Love's Opera House, ...větší síň v městě, byla přeplněna. ...censtvo skládalo se z čelných mužů ...ch stran—demokratů, populistů, pro...icionistů, a všeho druhu republikánů. ...načný počet ženských bylo přítom... Byla to velká schůze čelného ob...tva, kteréž vyslechlo řečníka s ucti... pozorností a častěji mu potleskem ...valo pochvalu.

...on. Samuel Maxwell, bývalý předseda ...ního soudu Nebrasky představil řeč... a pravil:

"Pán kterýž osloví vás dnešního večera ... občanem tohoto státu po více než 25 ...ů,pracoval upřímně a stále o budová... blahobytu nejen Omahy, nýbrž i celé ...státu; muž který vždycky zastával se ...dy vlády lidu, lidem a pro lid a ...oval, že správa tohoto státu, řízena ... má na základech obchodních a bů...ství i bůdleři mají být odstraněni; ..., kterýž jest neohroženým v konání ..., co považuje za svou povinnost a ...mný obhajce všeho co za pravé má. ...stavuji vám Hon. Edward Rosewa..., redaktora Omaha Bee."

...n Rosewater postoupil ku předu řeč ... a uvítán byl potleskem četných jeho ...novatelů. Mluvil jak následuje:

...ne předsedo, dámy a pánové a spolu...né: Četné shromáždění jemuž dnes ... vstříc a vřelé uvítání jehož se mi ...ás dostalo jsou důkazem dostatečným, ...obyvatelstvo Fremontu a občané Ne...ky béřou vřelého podílu v otázkách ... mají rozřešeny býti příští volbou. ...mět který jsem si obral ku dnešní ...est 'Republikánství neb železnictví'. ...lám mluviti především k republiká..., republikánům kteří jsou stálí a ...omití zastáncové a věří v základní ...dy a snahy zakladatelů strany. Ho... mluviti zvláště ku mladým repu...ánům a mladým mužům, kteří budou ... poprvé hlas svůj tohoto podzimu, ... kteří aspoň nejsou nakaženi zlopo...ným vlivem, který hlodá na samých ...tních sílách republikánských insti... a překáží lidu v konání svobodné a ...mezené volby našich obecných ...íků a zástupců v zájmu dobré sprá... Chci obrátiti se k republikánům, ... věří v právo každého člověka, aby ...oval jak svědomí mu velí a kteří ...orují každému despotismu, kterýž by ... lid a zbavoval jej práva sebesprávy, ...eré bojovali vojínové ve válce od ...61 do 1865 a pro kteréž dnes, ...budou povzbuzeni a vědomi toho ...dná, opět zápasiti budou o svobo... ...dporovati moci korporací, které ... ovládati tento stát.

...už, abychom tedy počali, co jest re...ika? Podle Webstera jest to vláda ..., prostřednictvím zástupců zvolených ... vůlí a jednajících v jeho zájmu.

...á snad lid Nebrasky takovou vládu? ...est otázka které dnes stojíme vstříc. ... co jsou zásady a hlavní sna... republikánské strany, prohlášené její zakladateli a následujícími pak konvencemi? Idemo-li zpět až k roku 1800 po vládě Washingtona, praví republikáné američtí vyjádřili ve velmi málo slovech zásady, kteréž pohnuly je k založení první republikánské strany: Svoboda slova a tisku a proto odpor všem přestupníkům ústavy; umlčení moci a ne rozumem, stížnosti neb kritiky, spravedlivé, neb nespravedlivé, našich občanů proti jejich veřejným jednatelům; svoboda náboženská a odpor proti všem snahám aby zákonitou převahu nabyla jedna sekta nad jinými."

Platforma strany svobodné půdy z r. 1852 — a musíme míti na paměti, že strana svobody, strana svobodné půdy a abolicionisté tvořili základ, na němž nynější republikánská strana byla založena, — strana svobodné půdy učinila toto prohlášení. "Usneseno že vpisujem na prápor svůj, svoboda půdy, svoboda práce, svoboda řeči a svoboda člověka, a že pod tím praporem chceme bojovat navždy." Tento boj trvá dnes jako byl tehdy, kdy prohlášení toto učiněno.

Platforma přijata republikánskou národní konvencí odývanou ve Philadelphii roku 1856 prohlašovala: "Usneseno, že udržení zásad prohlášení neodvislosti a obsažených v ústavě jest nutným k zachování našich republikánských institucí." Toto usnešení bylo opakováno v republikánské platformě roku 1860, v konvenci kteráž nominovala Abrahama Lincolna.

Platforma z roku 1856 též prohlásila: "Kdežto ústava Spojených Států byla sestavena a zřízena za účelem dokonalejší unie, zřízení spravedlnosti, docílení vnitřního pokoje, opatření pro společnou obranu, povzbuzení všeobecného blahobytu a zabezpečení požehnání svobody a obsahuje dostatečné opatření na ochranu života, svobody a majetku každého občana, nejdražší ústavní práva lidu byly násilně a podvodně mu odejmuty, jeho territorie obsazena mocí ozbrojenou, falešné a podvodné zákony a soudní výkonní úředníci byli jim ustanoveni a mocí usurpovanou, podporovanou vojenskou mocí a vládou, tyranické a neústavní zákony byly přijaty a prováděny; právo lidu k nošení zbraně bylo porušeno, přísahy zvláštní a zpletené byly uloženy co podmínka k používání práva hlasovacího a držení úřadu; právo bezpečnosti osoby, domu, spisů a majetku proti prohledávání a zabavení bez příčiny bylo porušeno; byli zbaveni života, svobody i majetku bez náležitého procesu soudního, svoboda slova a tisku byla zkrácena; právo volení vlastních zástupců bylo učiněno bezvýsledným.

Toto usnešení mířeno bylo proti vpádu otrokářských hord do Kansasu a snaze učiniti z Kansasu a Nebrasky státy otrokářské. Je tomu právě 40 roků, kdy organizovány byly co territore a utvořením Nebrasky co territorie počal zápas, který skončil všeobecnou svobodou na americké půdě. Má-liž se říci o Nebrasce, má-liž se dnes říci o vás, že zásady a cíle o kteréž pionéři tohoto státu museli zápasiti a jichž strana republikánská byla zastáncem, mají být odhozeny a vláda tohoto státu má odevzdána býti železničním korporacím, kteréž manipulují vaše konvence a vnucují lidu kandidáty, kteří jsou úplně pod jejich správou? Já nevěřím, že Nebraska tak úplně zapoměla naučení, jehož dostalo se jejím pionérům.

Republikánská platforma z roku 1868 sestavená konvencí v které navržen byl Ulysses S. Grant za presidenta, též prohlašuje své sympathie s veškerým lidem, který zápasí o svá práva.

* * *

Republikánská platforma z roku 1876 ve stoletém výročí americké neodvislosti praví: "Když z vůle prozřetelnosti zem tato zbavena byla lidského otroctví a když osvědčiti měla se síla vlády lidu, lidem a pro lid, přišla v moc strana republikánská. Skutky její jsou věcí dějin a my shlížíme k nim zpět s pýchou. Povzbuzeni jsouce upomínkou na ně ku vysokým cílům pro dobro naší země a člověčenstva a hledíce budoucnosti vstříc s neoblomnou důvěrou, nadějí a úmyslem, my zástupcové strany, shromáždění v národní konvenci, činíme následující prohlášení zásad:"

Toto byla předmluva. Tu upozorňovalo se na to, že strana republikánská byla založena za účelem udržení a upevnění práva lidu ku vládnutí sama sobě. Než pozorujme následující prohlášení téže platformy: "My těšíme se z probuzení svědomitosti lidu v záležitostech politických a budeme držeti veřejné úředníky přísně zodpovědnými a zavazujeme se, že stíhání a potrestání všech, kteří zpronevěří se povinnostem svým, bude rychlé, zevrubné a bezohledné."

Bylliž tento závazek splněn v Nebrasce? Ohlédněte se jen na 12 měsíců nazpět, prosím, a podívejte se, zdali ti, kterým republikánská strana v Nebrasce svěřila opatrování a řízení státních ústavů, byli věrni tomuto slavnému slibu strany, povinnostem svým a zdali že stalo se po právu těm, kteří opomenuli povinnost svou konati a stali se jí nevěrnými. Buďmež také pamětlivi toho, že jestli slib tento, stíhati všechny kdo stali se nevěrnými úřadním povinnostem svým, vztahuje se na ty, kteří měli úřad v minulosti, musí vztahovati se též ke všem těm lidem, kteří o úřad v Nebrasce se ucházi a kteří vašimi hlasy pověřeni býti mají řízením státní vlády.

Otázkou proto mezi republikány bylo: "Jsou vaši kandidáté schopni? Jsou poctivi?" Nyní ale jest jí pouze: "Jsou-liž ochotnými, aby byli věrnými a poddannými nástroji železničných korporací a zvláště té železniční korporace, kteráž ujala se kontroly záležitostí státních a vzala osudy jeho do svých rukou pro tu dobu."

* * *

Chci nyní pojednati o poměru drah k lidu a jestli kdokoliv přáti si bude předložiti mi nějaké otázky, až budu hotov, bude mi velkým potěšením zodpověditi je. (Čte). "Dráhy v politice: Může vzniknouti otázka, jak jest to možné, by v republice, kde lid jest zdrojem veškeré moci a kde všichni úředníci jsou přímo neb nepřímo voleni lidem, aby plnili vůli jeho a řídili vládu v jeho zájmech, koterii lidí sledujících osobní své zájmy nebylo zabráněno zvrátiti zásady obecného zákona a veřejného hospodářství, kteréž od dob nepamětných byly uznávány co kotvy svobody anglosaským plemenem?"

"Tvrzení, že při svobodné vládě jest možným, aby malý počet potlačil většinu, může zdáti se monarchistům skoro nesmyslným a přece jest pravdou, že po minulých 25 roků záležitosti veřejné této země byly nepatřičně ovládány několika sty železničních ředitelů."

"Aby prováděti mohli bez obtěžování své nekalé praktiky a překaziti každý pokus o provedení zásady státní kontroly nad železniční dopravou, ředitelé drah dosáhli, kdekoliv mohli, spolupůsobení obecných úředníků, vůbec každé veřejné i soukromé cesty, kteráž vlivu má na veřejné mínění. Jejich velké bohatství i moc umožnily jim nabýti vlivu větší neb menším měrou v každém oboru národní i státních vlád."

Otázka železniční jest mezi námi po mnoho let a bůdlerství bylo vždy. Hned v roce 1871, když lid tohoto státu snažil se o sestavení nové ústavy prostřednictvím konvence skládající se z našich nejlepších právníků a nejčelnějších občanů, započal zápas mezi lidem a korporační mocí.

* * *

Ústava sestavená lidem roku 1871 byla zamítnuta. Vliv drah a bankerů byl příliš velký, tak že nemohla dosti hlasů obdržeti. To jest zaznamenáno v dějinách. Tou asi dobou započala agitace grangerská na západě. Všude přijímány zákony obmezující práva obecných dopravců a když ústavní konvence sešla se roku 1875, byla nucena veřejným míněním vložiti v ústavu přísná opatření ohledně maximálnách sazeb dopravních i zakázati diskriminaci i spolčování se. Však ústava sama nemůže vynutiti plnění svých předpisů. Bylo zapotřebí zákonů a bylo zapotřebí veřejných úředníků, kteří by splnili nařízení ústavy, již plniti byli přísahali. Po 17 dlouhých roků ta část ústavy, která týče se regulování drah, zůstávala úplně mrtvou literou. O tyto otázky zápasili jsme často; odbývána konvence za konvecí, platformy byly přijímány, sliby byly činěny proto jen, aby byly porušeny a veliká část republikánů tohoto státu pozbyla naděje. To byl počátek populistické strany. Populistická strana v Nebrasce nečítala by dnes 10,000 členů, nanejvýše 15,000, kdyby nebylo zlopověstného působení, kriminálních spiknutí, které vznikaly v každém zasedání legislatury a v každé republikánské konvenci, působením železničních nádhončí, neboť ti byli řiditeli strany republikánské, poněvadž to byla strana většiny v Nebrasce, tak jako řídí stranu demokratickou v Georgii, poněvadž tam jest ona stranou moc mající.

Bylo by ovšem dlouhým vypravováním vypočítávati všechny útoky železniční na konvence a legislatury minulých dvaceti let, však budete ještě pamatovati že roku 1890, právě před nominací pana Richardse za guvernera, odbývána byla konference čelných republikánů v městě Lincoln, protestujících proti směru sledovanému a snažící se, možnoli, přivésti stranu k poznání svého nebezpečí. Zrovna tou dobou tvořila se strana populistická. Pamatuje, že roku 1889 pan Morrill, republikánský kandidát za řiditele university, obdržel 93,317 hlasů v tomto státě a zrovna rok následující pan Richards obdržel pouze 68,878, čili úbytek o 24,439 hlasů v jednom roce. Nuž, co to znamená? To znamená, že byla veliká nespokojenost všude v republikánské straně a že velký počet voličů, hlavně farmerů a mezi těmi mnohý z vojínů tak loyálních a chrabrých, jak jen který z veteránů armád uniových, odloučili se od strany, která zachovala unii, proto že chtěli zachovati stát a chtěli přenésti na své dítky a jejich dítek dítky svobodná zařízení, jichž zakladatelé republiky a zachovatelé její zřídili a pro ně uchránili. V roce 1890 přijaty byly tyto resoluce:

Usneseno, že my opakujeme a srdečně schvalujeme základní zásady republikánské strany jak prohlášeny v národních republikánských konvencích od roku 1856 do 1888 a považujem stranu republikánskou za schopnou ku řešení každé důležité otázky, která týče se blahobytu amerického lidu, kdykoliv lid sám není obmezen v konání svých politických práv.

Usneseno, že s obavou zříme velikou nespokojenost mezi republikány ve státu, pocházející hlavně ze zlopověstného a znemravňujícího působení korporací a jejich snah, aby ovládali všechny odbory naší státní vlády, zákonodárný, výkoný, soudní, — a upřímně vyzýváme všechny republikány, kteří přejí si zachování našich institucí, aby vzchopili se k zachránění našeho státu od nadvlády korporací, čilým účastenstvím v primárních volbách a konvencích.

Usneseno, že ač chceme přiznávati dráhám jejich práva a výsady co obecných dopravců, požadujem, aby nechali politiku s pokojem a nepletli se do našich konvencí a legislatur.

Usneseno, že železniční volné lístky, rozdávané v tomto státu k politickým účelům, jest druh podplácení, zlopověstný svým účinkem, směřující k podrytí obecné mravnosti, zmenšující svobodné a neprodejné projevy vůle lidu v jeho konvencích, legislaturách a porotách a požadujem tímto zákaz vydávání svobodných lístků neb dopravy jakýmkoliv spůsobem, pod přísnými tresty.

Usneseno, že Nebraska byla podrobena po leta přílišným cenám dopravním, což bylo na újmu její plodinám a zdržovalo její rozvoj a odsuzujem státní komisi železniční, že opomenula použíti svého práva a moci jí svěřené a odepřela poskytnouti úlevy, jak povinnost jí kázala. My proto požadujeme, aby legislatura přijala maximální sazbu dopravní pro naše plodiny a hlavní předměty přívozu.

Po konferenci, kterou tyto usnesení byly prohlášeny, navštívil výbor téže republikánský státní výbor, jehož byl tehdy p. Richards předsedou. Bylo nám dáno tehdy ochotné slyšení a na náš návrh byla svolána konvence časně, tak aby se mohlo předejíti hroznému přechodu republikánů do řad populistů. Konvence roku 1890 přijala platformu velmi podobnou onomu prohlášení a mimo to odepřela znovu navrhnouti John Steena za pozemkového komisaře a p. Cowdry za sekretáře státu a skoro též vyvrhla Tom Bentona za auditora, ačkoliv tito státní úředníci sloužili jen jednu lhůtu a byli podle obyčeje oprávněni k znovu-nominaci. Byli vyvrženi proto, jelikož republikánská strana chtěla přijíti vstříc veřejnému mínění a snažila se tehdy pokárati železniční komisi, proto že tato nevyhověla rozkazu zákona. Téhož leta guvernér Thayer vydal proklamaci, svolávající legislaturu ku zvláštnímu zasedání, aby přijala maximální sazbu dopravní a zrušila státní komisi železniční. Z toho bylo viděti, z které strany vítr vál. Bylo viděti, že republikánské voličstvo požadovalo nějakých kroků; však po všem tom co bylo slíbeno a zaručeno v naší platformě, nebyl výsledek žádný.

Pohleďmež nyní na práci legislatury roku 1893. Nežli se legislatura sešla, během leta 1892, čelní občané lincolnští v časopisech obviňovali různé státní úředníky a ústavy z marnotratnosti a korupce, z okrádání státu, z promarňování tisíců a tisíců dolarů, z dovážení uhlí soukromým osobám a účtování téhož státu, z přijímání špatného zboží a placení zaň co nejlepšího a okrádání státu ve státních ústavech. Tyto zprávy zprvu nenalézaly víry, však když legislatura se sešla, byly vyšetřovány a shledány v podstatě pravými. Shledáno též, že státní komise obecných pozemků a budov, pozůstávající ze státního zástupce, sekretáře státu a pozemkového komisaře, vešla ve spiknutí s kontraktorem káznice, pověstným Charley Mosherem a uzavřela s ním smlouvu, aby zřídil přístavek ku káznici, obsahující vězeňské cele, za $40,000, kterýž legislatura předem povolila.

Nuž, smlouva s William H. B. Stoutem, kterou Mosher převzal, ustanovovala, že má postaveno býti 280 celí nákladem kontraktora a legislatura sama porušila smlouvu, aneb lépe řečeno udělala kontraktoru dar $40,000, když stavbu povolila. To bylo známo oněm státním úředníkům, jako jest to známo mně. Proč tedy podnikli tito státní úředníci stavbu celí? Pouze proto, že ve spolčení s tímto člověkem Mosherem, který jest bůdlerem neobyčejným a manipulátorem legislatur a konvencí, nabylo se hojně mazadla pro ring státní budovy.

Tyto cele byly stavěny Mosherem a komise státních pozemků a budov ustanovila jeho vlastního řiditele, Bill Dorgana, dohlížitelem na stavbu. Byl tedy kontraktor zároveň státním dohlížitelem. Nebyly žádné plány, žádné rozpočty a kontraktor mohl poskytovati takový stavební materiál, jak se mu líbilo, čítati zaň co se mu líbilo a požadovati výplatu za práci a materiál kdy se mu líbilo, aniž by poskytnul důkaz toho, co bylo vykonáno aneb vynaloženo. $40,000 mělo vyhozeno býti na tuto budovu; bylo to obrovským zlodějstvím. Budova ta nemůže se používati k jinému než za skladiště. Komise vzala pět set dolarů z těchto peněz a použila je k výletu na východ, pod záminkou, že chce prohlédnouti si jiné káznice a vězení. Nejpodivnější věcí při tom je, že účty vykazují, že na tom výletě spotřebováno bylo akorát $500. Oni neutratili ani o patnáct centů méně ani o deset centů více.

Když legislatura shledala tento hanebný stav věcí, přijala usnesení, kterým dala tyto úředníky v obžalobu. Usnesení toto přijato bylo skoro jednohlasně, pouze pět členů hlasovalo proti němu. Dva z těchto, tuším, byli demokraté. Jedním z nich byl James E. N... nynější kolektor státu Nebraska, a druhým, jestli se dobře pamatuji, byl senator Mattes z Nebraska City, který cestuje po Evropě a rozdává tam kukuřičný chléb Němcům, dle přání J. Sterling Mortona. Pouze pět ze 133 členů hlasovalo proti těmto usnesením a přece tvrdí se, že tyto usnesení přijaty byly z politického ohledu. Takové tvrzení zdá se směšným rozumnému člověku, neboť demokraté, populisté a republikáné hlasovali společně.

Když záležitost tato předsevzata byla vrchním soudem, odbýváno bylo přelíčení a soud nebyl jednomyslným. Většina soudu sprostila obžalované úředníky viny, z té příčiny, že jejich přestupky byly pouze technickými přestupky zákona, ač jednání jejich bylo ostře pokáráno. Vrchní soudce Maxwell uznal je vinnými a podal své důvody, jimiž dokázal, že měli být propuštěni z úřadu.

Nuž, za obyčejných poměrů, lidé kteří by byli uznáni vinnými za tak zvláštních okolností, kteří by byli sprostěni viny škotským rozsudkem, měli by býti rádi, aby mohli zalézti a býti zticha a hleděti si svých povinností a střežiti se dalšího pokárání. Tak ale nebylo s těmito obžalovanými státními úředníky a bůdlery lincolnskými. Oni chtěli býti očistěni a jediný spůsob očistění byl, aby zbavili Samuela Maxwella místa ve vrchním soudě. K tomu nebylo za těžko nalézti horlivých pomocníků u železničních korporací. Byla to velice nebezpečná a mocná kombinace. Státní úředníci a jich nohsledové a železniční najatci pracovali dnem i nocí, aby porazili Samuela